ר' יהודה סבר בהנך פליגי להניח דברי הכל פסול מאי טעמא גזירה מקצת דמו אטו כל דמו, וכל דמו פסולא דאורייתא דתניא אמר להם רבי יהודה אי אתם מודים לי שאם הניחו למחר שפסול, חישב להניחו למחר נמי פסול ואתא ר' אלעזר למימר אף בזו ר' אליעזר פוסל וחכמים מכשירין; וסבר ר' יהודה להניח מדמו למחר דברי הכל פסול והתניא אמר רבי כשהלכתי א) למצות מדותי אצל ר' אלעזר בן שמוע ואמרי לה למצות מדותיו של ר' אלעזר בן שמוע מצאתי יוסף הבבלי יושב לפניו והיה חביב לו ביותר עד ב) לאחת, אמר לו רבי, השוחט את הזבח להניח מדמו למחר מהו אמר לו כשר, ערבית אמר לו כשר, שחרית אמר לו כשר, צהרים אמר לו כשר, מנחה אמר לו כשר, אלא שר' אליעזר פוסל, צהבו פניו של יוסף הבבלי, אמר לו יוסף, כמדומה אני שלא כיוונו שמועתינו עד עתה? אמר לו ג) רבי הן אלא שר' יהודה פסול שנה לי וחזרתי על כל תלמידיו ובקשתי לי חבר ולא מצאתי, עכשיו ששנית לי פסול החזרת לי אבידתי, זלגו עיניו דמעות של רבי אלעזר בן שמוע אמר אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה חביבין עליכם ביותר, קרא עליו המקרא הזה °מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי וגו' הא מפני שר' יהודה בנו של ר' אלעאי, ורבי אלעאי תלמידו של ר' אליעזר ד) לפיכך שנה לך משנת רבי אליעזר ואי סלקא דעתך דברי הכל פסול אתנייה מאי החזרת לי ה) אבידתי איזה פלוגתא קאמר ליה? אלא מאי כשר ור' אליעזר (א) (פסול) פוסל אתנייה, אי הכי מאי הא מפני ו) *(פלוגתא) אנן נמי פלוגתא קא מתנינן! אלא לעולם דברי הכל פסול אתנייה ומאי החזרת לי אבידתי ז) דהדר ליה מידא שום *פסלות בעולם: **מתני'** לא יצק, לא בלל, ולא פתת, ולא מלח, ולא הניף, לא הגיש, או ח) שפתתן פתים מרובות ולא משחן כשירה: **גמ'** מאי לא יצק אילימא לא יצק כלל עיכובא ט) כתב בה! אלא לא יצק *כהן אלא זר, אי הכי לא בלל נמי לא בלל כהן אלא זר הא לא בלל כלל פסולה והתנן

ור' יהודה סבר. בשתיה הוא דפליגי רבנן משום דחישב במידי דלאו אורחיה אבל בהניח דברי הכל פסולה: **גזירה.** דמחשב להניח מקצת דמו אטו כל דמו, וכל דמו פסולא דאורייתא הוא כדמפרש במסכת זבחים בפ' כל הפסולין (דף ל.) תרי קראי כתיבי בנותר כו': **למצות מדותי.** לידע מיצוי תלמודי ולשאל ספיקותי: **למצות מדותיו.** ללמוד ולמצות מה שר' אלעזר חכם ממני: **והיה חביב.** יוסף לרבי אלעזר *וספרו בהלכות עד שהגיעו להלכה אחת של זבחים, לשון אחר והיה חביב ליוסף כל מה שרבי אלעזר מלמדו עד שהגיעו להלכה אחת: **צהבו פניו.** מחמת שמחה: **שלא כיוונו שמועתינו.** כלומר דלא סליק לך אליבא דהילכתא כל דאמרי לך עד השתא: י) **רבי הן.** שונה ושונה אלא משום הכי צהבו פני השתא שר' יהודה "פסול" שנה לי: **ולא מצאתי.** והייתי מצטערת שמא שכחתי: **הא מפני.** הא משמע לשון טעם כלומר הרי מפני שרבי יהודה בנו של רבי אלעאי ורבי אלעאי תלמידו של רבי אליעזר כדאמרי' במסכת סוכה בפרק הישן (דף כז:) מעשה ברבי אלעאי שהלך להקביל פני ר' אליעזר כו': **שנה לך משנת רבי אליעזר.** ולא שהלכה כן אלא חביבה היתה עליו ושנאה לך: **ואי סלקא דעתך רבי יהודה דברי הכל** יא) **פסולה אתנייה** לרבי יוסף הבבלי מאי "החזרת לי אבידה" הא לא אמר ר' אלעזר בן שמוע כר' יהודה וקשיא למאן דאמר לעיל ר' יהודה סבר להניח דברי הכל פסול יב): **אלא מאי.** אתנייה ר' יהודה כשר לרבנן ור' אליעזר פוסל א"כ מאי "הא מפני" דמשמע מפני שחביבה עליו שנאה ולא שהלכה כן היא, הא אנן נמי יג) דברי ר"א בן שמוע פלוגתא מתניק לר' יהודה (זבחים דף ל.): **מתני' לא יצק.** היינו יציקה אחרונה דבתחילה טוען שמן בכלי ואח"כ סולת יד) ובולל ואחר יוצק שמן, והכי מפרש בפ' אלו מנחות נקמצות (דף עד:): טו) **(לא יצק) לא בלל יכשר.** וכגון שנתן כל הלוג במתן הראשון שהוא קודם למעשיותה *דאי חיסר שמנה אמרו בפ' קמא (לעיל דף יא.) פסולה: **לא פתת.** *שנאמר "פתות אותה פתים" ואע"ג דבמנחת מחבת הוא דכתיב ה"ה לכל המנחות הנאפות תחילה כגון מחבת ומרחשת ומאפה שכולן באות עשר עשר ומצוה לפותתן שכן ואח"כ קומץ והא אם לא פתת אלא כדי קמיצה כשר כדאמרינן באלו מנחות (לקמן דף עה:): **לא הניף.** במנחת (*סוטה) וקנאות דטעונות תנופה בפרק כל המנחות (שם דף סא.): **לא הגיש.** בקרן דרומית מערבית כדמפרש בשמעתא (ב): טז) **פתתן.** לאחר אפייתן פותתן וקומץ כדמפרש באלו מנחות (שם דף עה.) ופתתן יז) מרובות גדולות יותר מדינן המפורש באלו מנחות נקמצות (שם דף עה:) מנחת ישראל כופל אחד לשנים ושנים לד': **ולא משחן.** אותן הטעונות משיחה כדכתיב ורקיקי מצות משוחים בשמן (ויקרא ז): **גמ' עכובא כתיב בה.** דהא יח) נאמר יציקה במנחת הסולת ונתינה במנחת מחבת ואמרינן לקמן (דף יט:) כל מקום יט) (שהחזיר) ושנה (בכתוב בתורת מנחה) אינו אלא לעכב הא נמי דכתיב (ויקרא ב) ויצקת עליה שמן מנחה היא "היא" מנחה ולא שלא יצק מנחה דכל "היא" עיכובא ואף על גב דדרשינן ליה באלו מנחות (לקמן דף עה.) למעוטי מנחת מאפה מיציקה שמעינן נמי עיכובא מיניה:

והתנן

גזירה מקצת דמו כו'. תימה בשתיה מדמו נמי נגזר אטו כל דמו וי"ל לשתות כל דמו נמי לא משתמע שלא ישאר זריקה כלל אלא אחר זריקה ישתה וא"ת *לאכול אמאי מודים ליגזר אטו כל אימורים דהוי פסולא דאורייתא וי"ל דההיא נמי אפשר באכילה לאחר שהעלן ומשלה כהן האור שאינם אלא לצוין בעלמא ולא דמי להניח דמשמע שלא ישאר זריקה כלל ועוד באימורים לא מיפסיל זביחה אם לא הוקטרו ומיהו בעל מנת להניח אימורין למחר או להוציאם לחוץ היה פוסל ר' יהודה כדתנן בזבחים בפרק כל הפסולין (דף לה:) ושמא טעמא משום דגזר להניח כל האימורים אטו להניח כל דמו: **עד** אחת. במגילת סתרים דרבינו נסים גרים עד לאחת פירוש עד מאד כדמתרגמינן מאד לחדא וי"מ עד אחת עד הנפש שנקראת יחידה והשתא משמע הכא שרבי למד הרבה מרבי אלעזר בן שמוע וקשה דבסוף הערל (יבמות ד' פד.) אמר רבי כשהלכתי ללמוד תורה אצל רבי אלעזר בן שמוע חברו עלי תלמידיו כתרנגולין של בית בוקיא ולא הניחו לי ללמוד אלא דבר אחד במשנתינו ושמא מעשה זה היה אח"כ תדע דהתם קאמר ללמוד תורה והכא קאמר למצות מדותיו: **אלא** לעולם דברי הכל פסול אתנייה. לפי מסקנא זו לא יכל להוכיח לשום תנא פיגול *כר' אליעזר ותימה דבפ"ב דזבחים (דף כב) תנן השוחט את הזבח לאכול כזית מעור שתחת האליה למחר פיגול וחייבין עליו כרת וקאמרינן בגמרא סברוה דעור האליה כאליה דמי דקא מחשב מאכילת מזבח לאדם אמר שמואל הא מני רבי אליעזר היא דאמר מחשבין *מאכילת אדם כו' וכמו כן קשיא מרבי יוחנן דלעיל דמפרש טעמא דרבי אליעזר מקרא ושמא לית להו מסקנא דהכא ועוד יש לתרץ דקסבר *שמואל דלכולהו תנאי הוי פיגול והכא מחלוקת בלהניח אבל בהך הוי פיגול בין לתנא קמא בין לרבי אליעזר אבל לרבי יוחנן לא יכל לומר כן דהא בהדא מילתא קאמר ר"י דמודה רבי אליעזר שאין ענוש כרת ואין שני דבריו של רבי יוחנן יכולים להתקיים שצריך למצוא שני תנאים אליבא דרבי אליעזר דחד פסל וחד מפגל ולמאי דמסיקנא דברי הכל פסול אתנייה לא משכח להו: כא) **לא** מלח ולא הניף ולא הגיש. לא דקדק בסדר דהגשה קודמת למליחה כדתניא *סוטה (דף יט.) והניף והגיש קמץ ומלח והקטיר ועוד אמרינן בגמרא לקמן (דף כ) דאין טעון לא מלח כהן אלא זר וכי תעלה על דעתך שזר קרב אצל מזבח והיינו משום שהיתה המליחה אחר תנופה והגשה:

כי

ר"ה וסנה

תוספתא דזבחים פ"ב

[שחרית אמר לו כשר צהרים כו' מנחה כו' כשר אלא שרא כו' וכ"ה בתוספתא]

מאי הא מפני הא אנן. נ"ק

בשמן וכגון נ"ק

ר"ל וביליקה

לאחר אפייתן פותתן וקומץ שאמר כו' כגון כו' נ"ק

[סוטה]

נאכול באימורים נ"ק

[זבחים ע.]

נרבי נ"ק

והא קא מחשב כו' נ"ק

מאכילת אדם כו' נ"ק

נמי שמואל נ"ק

פסול כמ"ד

[לקמן כ.]

ר' אליעזר
↓
ר' אלעאי
↓
ר' יהודה

שיטה מקובצת

א] למצות מדותי כו': ב] עד אחת: ג] תן ר' תן: ד] שנית לך משנה: ה] אבידתי איזה נמי פלוגתא: ו] מפני פלוגתא: ז] אבידתי דאהדר: ח] שפתת'.

פירש"י ולאחר אפייתן כו' משמע מתוך פי' דאין פתיתה במנחות סולת כי אם במנחות הנאפות כמו מחבת או מרחשת וכן פי' בחומש ולקמן משמע דשולי בעות חלות אלא שהמנחות סולת היתה נקמצת קודם אפיה וה"מ בבולך היתה פתיתה: ט] עיכובא כתיב: י] תן ר' תן: יא] דברי הכל פסול אתנייה ליוסף הבבלי מאי החזרת לי אבידתי הא. אות ה' ותיבת לר' נמחק: יב] פסול: איזה נמי ר' אלעזר בן שמוע: פלוגתא קאמר ליה. כשאר התלמידים שלא חזר ליוסף הבבלי דדברי הכל פסול: יג] נמי לדברי: יד] סולת. וחוזר ויוצק שמן ובולל: טו] לא יצק לא: טז] מה"ד שפתתה: יז] ופתתן פתים מרובות: יח] דהא נאמרה יציקה בויקרא במנחת: יט] מקום שחזר ושנה במנחה אינו אלא לעכב לא דכתיב והשאר נמחק: כ] יהודה. ופי' זה לא נהירא לרבינו ניסים דא"כ הוה ליה למימר באחת ולא עד אחת והוא גרים עד לאחת פי' עד מאד וחביבו בזבחים בפרק השוחט והמעלה בתוספתא אמר רבי פעם אחת היינו [יושבים] לפני ר' אלעזר והיה יושב לפניו אסי הבבלי והיה חביב לו עד לאחת. קצרתי: כא] לא יצק לא בלל. ג' מתנות שמן הוו שם אחד מתן שמן קודם הסולת ואח"כ נותן שמן ובלל וחוזר בלילה ואח"כ נתינת שמן שלישית ושמה יציקה ולא דקדק לשנות כסדר שהרי בלילה קודם יציקה וכן לא מלח:

הגהות הב"ח (א) גמ' ור' אליעזר פוסל אתנייה כצ"ל ותיבת פסול נמחק: (ב) רש"י ד"ה לא הגיש וכו' בשמעתא סס"ד ואח"כ מ"ה פתים מרובות פתיתה נאמר:

מתניתין